

Luk hunne eigene taal. Men moest toch eindelijk ophouden op de wijze der kinderen, het hoofd onder de dekens te verstoppen.

Wanneer wij in Duitsland, zoo zegt het bovengenoemd blad van het ergste verschoond gebleven zijn, dan ligt dit eenheids hieraan, dat de sociale misstanden in menig opzicht bij ons nog niet zoo erg zijn geworden, als in andere landen, en dat tegen de verwoestende machten van het socialisme in het volksleven nog te vele christelijke elementen overstaan. Voor alles weten de revolutionairen nog te goed, dat de tijd nog niet rijp is. Nog kunnen wij op het leger rekenen, een te vroeg uitbreken der revolutie zou niet alleen de kans om te slagen doen verliezen, maar kon wellicht een reactie in het leven roepen, die alle aangelegende pogingen weder vernietigde. Toch laat nu en dan een socialist een uit, wat er in de harten omgaat. Te Weenen, München, Hamburg, Londen, werden de aanslagen door de anarchisten, door socialistische sprekers scherp veroordeeld, evenals te Berlijn. Doch in een Berlijnsche voorstad riep burger Vogther triumfeerend uit: »Ziet naar Frankrijk, daar knijpt de bourgeoisie in het muizengat, het kapitaal siddert!»

Niet te ontkennen is 't, dat de beweging niets van hare kracht verloor, maar veelmeer daaraan gewonnen heeft. De kinderen worden in fanatieke klassenhaat opgevoed en leeren de wereld slechts door bloedroode glazen aanzien. Zestien jonge knapen zijn reeds blinde aanhangers der omverwerpspartij, gelijk te Leipzig het grootste deel van hen, die de Meimaniestatie hielden, bestond uit opgeschoten jongens. Ook is het een veege teken, dat steeds meer vrouwen aan de Meibetogingen deelnemen; hoe meer de vrouwen tot hyena's worden, hoe minder er uitzicht op betering bestaat.

Is er nog hoop, zoo vraagt het Duitse blad? Zeker, anders moesten zij niet meer aan de kracht van het Evangelie gelooven. Maar daarin ligt de wonderplek van de alleen genezende kracht des Evangelies wil men niets weten, maar zoekt alleen heil bij sociale en politieke maatregelen, maar deze zijn niet genoeg en hebben slechts in zooverre waarde, als zij uitvloeielsen zijn van het in praktijk gebrachte Christendom. De alleenheerschappij van beschaving en bezit is te drukkend geweest, de rechtvaardigste eischen zijn te lang onderdrukt, dan dat de massa's zoo spoedig aan menschenliefde gaan gelooven. Zoo lang zij gelooven dat alleen vrees de drijfveer is voor het stand brengen van hervormingen, zal hunne begeerlijkheid slechts toenemen.

Ons dunkt dat in dit alles veel is dat ook in Nederland dient behartigd. Zullen de kerken den maatschappijlichen nood gaan intien en het geneesmiddel daarvoor bieden vóór dat het te laat is?

WINCKEL.

Door Kinderen.

DE STALJONGEN.

DE BESTE LES.

XL.

Zoo was dan nu vriend Kees op verschillende wijzen aan het leeren, nu in, straks onder dan weer den winkel. Het zwaart van alles viel hem de spellen maar zei de meester, wie in Lulliekerland wil komen moet door den brijberg heen. De leerling vond die brij echter min smakelijk.

Onder de drie leermeesters behoorde, gelijk ik reeds zei, ook de knecht. Schoon hij de minste was in rang en stand, toch had hij op de anderen iets voor dat meer waard is dan alle eer en schatten in de wereld, en dien geringen knecht kostelijk maakte in de oogen des Heeren. Hij vreesde God en diende Hem met zijn geheele hart. En dat deed de baas niet, maar de trotsch was op zijn voorspoed, en de zoon evenmin, die roemde op zijn kennis, alsof hij die ook niet — en wel om niet — van den Heere ontvangen had.

Het was daarom voor Kees gelukkig dat hij met dien knecht, die Steven heette, het meest had te maken. Hij moest Steven helpen de kar beladen en voortduwen, van hem leeren hoe de waren werden uit- of wel ingepakt en veel meer. Dat wies de knecht hem ook geduldig en trouw en meer dan eens. Maar hij vertelde Kees nog meer, dat niet enkel voor een toekomstigen kniendier maar voor alle menschen goed is.

Op zekeren middag kwam de knecht in den kelder en merkte dat Kees haastig en verschromt omkeek toen hij hem hoorde aankomen, en daarna op eens naar den donkersten hoek van den kelder liep. Steven zei niets, maar een poosje later riep hij Kees, die nu ijerig aan 't zakken plakken was en vroeg hem: »Hebben de klontjes goed gesmaakt?»

»Klontjes?» riep Kees met het onnoozelste gezicht van de wereld, »ik weet van geen klontjes.»

»Poel, Kees,» zei Steven ernstig, »hoe durft gij zoo liegen. Gij hebt daar straks een handvol klontjes uit het vat genomen, en ik weet ook waar gij ze verstoppt hebt. Ge weet dat ge het niet moogt doen, en wilt gij nu uw kwaad nog erger maken door te liegen?»

Kees gaf geen antwoord en de knecht vervolgde: »Gij kunt mij, een zwak zondig mensch niet eens bedriegen en denk dan eens dat de Heere God alles hoort en ziet. Al doet gij het kwaad ook zoo dat geen mensch het merkt, de Heere weet het toch.»

»Is ook al wat,» zei Kees, die wel merkte dat het niets baten zou, langer te ontkennen: »zoo'n paar klontjes.»

»Daarom zeg ik het ook niet,» was 't antwoord. »Ik vroeg u ook alleen maar hoe ze gesmaakt hadden. Want als ge 't had gevraagd zou niemand u ze hebben geweigerd. Maar gij moogt ze niet eigenwillig nemen. En bovenal moogt ge niet heeten liegen wat waar was.»

Daar viel niets tegen in te brengen. Kees had datzelfde al meer gehoord en dacht bij zichzelf: »die knecht is niet zulk een man als De Ruyter en Torisje.» Onze vriend had een geduchte bestraffing verwacht, zooals hij er vroeger menigmaal een had gekregen, als hij iets wegpakte. Dan had hij dikwijls getierd en gescholden en hij zichzelf gedacht: »ik doe het toch weer.» Maar nu Steven zoo ernstig en toch vriendelijk tot hem sprak, werd het bij Kees geheel anders. Wel zei hij niets, maar toen Steven weg was wierp Kees de klontjes weer in het vat, in plaats van ze op te eten.

Weldra ontstond er tusschen den knecht en den jongen een hartelijke vriendschap, waar vooral de laatste wel bij voer. Steven was een goedgehartig man, die zelden knorde en veel

geduld had, hoeveel vergissingen en fouten Kees in 't begin ook maakte. En Kees voelde zelf wel dat er veel geduld met hem werd gebruikt en deed wat hij kon om mee te werken.

Ook bij het onderwijs, dat de zoon van den patroon hem gaf, sette Kees zijn beste been vooruit. Vlug ging het niet: trouwens van een paar uur in de week moest alles komen. Maar als de leerling willig is, vordert hij toch wel en toen Kees eenmaal kleine woorden met groote letters gedrukt vlot lezen kon en al de getallen van een tot honderd zonder fouten kon opschrijven en opzeggen, was de grond gelegd voor veel meer.

Op zekeren dag kwam Kees thuis met zoo'n verblijd gezicht, dat vrouw De Ruyter riep: »Wat is er? heb je een footje gekregen?» »Neen,» zei Kees; »'tis heel wat anders. Kijkt u eens op de klok, maar u moet nog niets zeggen.»

De huisvrouw deed zoo en toen riep Kees luid:

»'t Is kwart over zessen! Heb ik 't niet goed. Dat kan ik nu ook al!»

»Dan moogt gij den Heere wel danken jongelief,» sprak vrouw De Ruyter. Hij heeft u gebracht bij menschen die 't goed met u meenen en zoodoende kunt ge nog een flinke jongen en een degelijk man worden. Ga zoo maar voort; ge weet nu zelf den tijd, leer hem ook goed gebruiken. Daartoe heeft de Heere hem u gegeven.»

AAN VRAGERS.

Wanneer we nu kortelidshalve alles samen nemen wat we over de »spijkers op laag water» nog ontvingen, dan zijn we wel wat verlegen, omdat sommige lezers die spijkers toch wel wat heel diep zoeken of met alle geweld een oplossing willen vinden.

Een inzender b.v. wiens naam niet is te ontcijferen schrijft:

»Spijkers zoeken heb ik in mijn jeugd wel gezien door jongens die bij de straat leefden.

Zij bevestigden dan, als het water in de grachten zoo laag was dat de bodem aan de kanten zichtbaar was, eenige spijkers aan een stok of touwtje, en onderzochten daarmede of ook een voorwerp van eenige waarde was op te vinden.

Ze zochten dus niet naar, maar met spijkers. Nu heb ik altijd gemeend, dat als er van »spijkers zoeken op laag water» sprake was, hiermede bedoeld werd: dat is een werkje dat slecht betaald, en door lieden uitgevoerd wordt die niet beters te doen hebben.

Wat de omzetting betreft: dit komt meer voor. Men kan schaakspelen enz., men speelt schaak; wellicht is ook het »spijkers zoeken» en het »hij zoekt spijkers,» door de volkstal omgezet.

We gelooven echter dat deze oplossing ons niet verder brengt. Want als ik zoek met een lantaarn, zoek ik gemeenlijk iets anders dan de lantaarn zelf. En de omzetting waar onze vriend van spreekt, is geheel iets anders dan het invoegen van een woord.

Een ander lezer zegt, dat men kan denken aan iemand die op lager wal is geraakt waar niet veel water staat; iemand die dus niet voort kan en van wien men nu toch eischt dat hij spijkers met koppen zal slaan, d.i. flink, doortastend handelen.

Er zijn echter tegen deze uitlegging twee groote bezwaren. Voor eerst is zij vrij diep en eer gezocht, maar 't ons voorkomt, terwijl dergelijke gezegden meest aan het gewone, dagelijksche leven zijn ontleend. Ten tweede beteekent de uitdrukking, zoover wij weten, zelden of nooit: van iemand iets vorderen dat hij toch niet kan: wil in 't algemeen looze bedenkselen, uitvluchten, tegenwerpingen zoeken.

We zullen 't hierbij laten. Want het blijkt dat we er nooit uitkomen vóór eerst is uitgezocht: wat wil iemand zeggen die dat spreekwoord gebruikt. Dat wist Bilderdijk niet, en nu een eeuw haast na hem is men 't er nog niet over eens. Eerst als dat vast staat, en denklijk niet eerder, zal men ook kunnen zeggen hoe het spreekwoord is ontstaan.

HOOGENBURG.

Geformeerde Gezindheid.

Ned. Gerel. kerken.

DIRECTIE: Harlingen: J. Hanis Pr. te Oosterbierum; F. W. Sluiter te Heeg en F. W. J. Wolf te Axel.

TWEEDE ALLEN: Nieuwerk aan den IJssel: W. F. A. Winkel te Oudewater en H. J. Willeing, te Goes. — Oudshoorn: Dr. A. G. Honig te Oudshoorn en S. Sleeswijk Visser te Ripsdorp.

BEHOEFEN: Oudshoorn, Dr. A. G. Honig te Oudshoorn. — Wageningen: J. Breukelaar te Nijmegen. — Harderwijk, D. Kollieberg te Barneveld.

BEDANKT: Apeldoorn, F. W. J. Wolf te Axel (Zeeland). — Maassluis, W. Ringnald te Groningen. — Arnhem, F. W. Sluiter te Heeg. — Schoonewoerd, R. Loman te Herwijnen.

Christelijke Gereformeerde Kerk.

BEHOEFEN: Roden en Een, R. Huls te Nieuw-Amsterdam.

AANGENOMEN: Sessierum, M. Myering te Makkum. — Dinteloord, C. A. R. Loman te Herwijnen. — Minnensga, J. Slois te Uithuizermeeden. — Arum (Friesland), J. Breukelaar te Nijmegen.

Synodale Genuootschapskerk.

BEHOEFEN: Oudelande, F. G. Pont, cand. te Utrecht. — Lichtvoorde, J. S. Schoutwerf, cand. te Utrecht. — 't Heerenberg, Brinkman te Nede. — Zolderwoude en Uidam, H. Limpers te Stavoren. — Oldemark, J. van Dijk te Boursse. — Puffing en Leeuwen, G. Vossers, cand. te Valkenburg (bij Leiden). — Baarmalsen, J. Stehouwer, cand. te Utrecht. — Akkooi, H. Th. Barbas te Vreeland. — Vries, A. ten Oever te Roden (Dr.). — Gouders, M. J. Sanders te Woubrugge. — Leimuiden, Van Arkel te Noordwijkerhout. — Markelo, M. G. J. Wamroy te Vlaardingen. — Westmaas, M. J. Sanders te Woubrugge. — Westerbroek, C. A. Klinkenberg te Kropswolde. — Linschoten, Katoedijk en Waarde (Zeeland), J. Stehouwer, cand. te Strijen. — Reeuwijk Schraard, Kerkwerf en Kollamerzwaag, G. Vossers, cand. te Valkenburg (bij Leiden). — Cais, Brakel en Reiken, G. v. d. Giese, cand. te Riddle, Kerk. — Nieuw-Amsterdam, G. van Wijngaarden, cand. te Ter Aa. — Mollevum, A. S. Talma, cand. te Onstwedde. B. J. van Hipsingen te Kesteren. — Meerkker, L. F. A. Westerbeek van Eerten B.J. te Senooskerke (Leland Walcheren). — Scherpenisse, P. J. Kromsmit, cand. te Dordrecht. — Borsje, Vrouwenpolder en Nieuw-vliet, J. Groeneweg, cand. te Amsterdam. — Scillingen, J. Beijer te Maarsseveld.

AANGENOMEN: Standaardbuiten, J. H. Schuurman te Hien en Doodeward, J. Beijer te St. Maartensdijk. — Brielle, G. Mansveld te Nieuwevliet. — Zuil en Oldeboorn, W. Zijlstra te Voorschoten. — Usselo (gem. Lonneker), H. C. Speckman te IJhorst (gem. Staphorst). — Nes bij Wierum (Westdongeraad), Eilers de Haan te Borger (Dr.). — Alkmaar, J. Hoogenraad te Wageningen. — Mijnsheerenland, J. Dekking te Jaarsveld.

Bedankt: Zwartsluis, T. F. Westink te Hijken. — Hien en Doodeward, J. Beijer te St. Maartensdijk. — Brielle, G. Mansveld te Nieuwevliet. — Zuil en Oldeboorn, W. Zijlstra te Voorschoten. — Usselo (gem. Lonneker), H. C. Speckman te IJhorst (gem. Staphorst). — Nes bij Wierum (Westdongeraad), Eilers de Haan te Borger (Dr.). — Alkmaar, J. Hoogenraad te Wageningen. — Mijnsheerenland, J. Dekking te Jaarsveld.

Advertentien.

Heden namiddag, ongeveer te half vijf ure, overleed te mijnen huize, tot diepe droefheid, onze geliefde Vader, Behuwd- en Grootvader, de Weledele Heer CORNELIS VAN DER MEULEN, oud-onderwijzer te Utrecht, in den gezegenden ouderdom van vijf en tachtig jaren en omtrent zes maanden.

Door de vrijmachtige genade van den getrouwen God des Verbonds is de in Zijn Woord gegronde hoop op een zalig wederzien, door den ontslapene nog in de laatste oogenblikken blijmoedig geuit, onze sterke vertroosting.

Namens Broeders en Zusters en Kinderen,
J. VAN DER MEULEN, V.D.M.
Winsum (Friesland), 15 Mei 1892.

MEYLINK & PIERON,

Rozengracht 10-12, Amsterdam.

VOORHANDEN: DERTIG soorten

FORNUIZEN,

door eigen personeel dezen Winter vervaardigd.

Prijzen: f 8 tot f 150.

Gouden Medaille voor

BRANDKASTEN.

»BREEBAART'S»

ORGELHANDEL.

Damrak 23, AMSTERDAM.

Pijnsortering Amer. Orgels.

reeds 281 maal bekroond.

Vraag de Catalogi.

Verschenen en alom te bekomen:

Genade in den Wortel.

Voorwaarde tot den H. Doop.

Korte verhandeling over het Verbond tusschen Wedergeboorte en Doop, door

W. F. A. WINCKEL,

Bedienaar des Woords bij de Ned. Gerel. Kerk van Oudewater.

Prijs f 0.40.

Na ontvangst van het bedrag volgt franco toezending door den Uitgever

K. LE CONTRE, te Middelburg.

Orgelhandel.

P. VAN LEEUWEN & ZOON,

Warmoesstraat 73, Amsterdam.

RUIME KEUZE in prijzen van

f 65, f 85, f 100 etc.

Bij G. F. CALLENBACH, te Nijkerk, verscheen:

Supra en Infra.

Een woord van verdediging en toelichting der Confessioneel Gereformeerde leer en praktijk, omtrent de Praedestinatie en het Genadeverbond,

DOOR

L. J. HULST,

Predikant der Holl. Chr. Gerel. Gem. van Caldenbroek, in Grand Rapids.

Prijs 60 Cents.

Roepstem uit den Briel.

Met dank aan den Heere en aan de milde givers, ontvingen we voor de te openen »School met den Bijbel» te Brielle: Van C. J. B. te V. f 2.50; Jhr. Mr. O. Q. v. S. te G. f 10; A. G. te R. f 10; J. S. te V. f 14; A. v. d. K. te W. f 2; Ds. H. H. V. te R. uit de catech. f 5; door Ds. S. te 's G. van N. N. f 1; V. S. f 5; S. f 1; te samen f 71; A. Z. te A. f 10; door H. C. de J. te L. van N. N. een werkman, 10 blauwe postzegels = f 0.50, M. te K. f 2.50. Totaal f 90.50.

Waar we in een negental Christelijke bladen gezamenlijk een en twintig maal geadvertentie hebben, kunnen we met 't oog op 't totaal ontvangen bedrag, een gevoel van teleurstelling niet onderdrukken.

Och, Broeders en Zusters, helpt ons toch! f 1500 hebben we noodig; maar dan ook zullen we onder den zegen des Heeren na de opening der school, verder geen hulp van buiten meer noodig hebben. Helpt ons SPOEDIG; want anders gaat de gelegenheid, ons zoo kennelijk door den Heere geschonken, om voor deze betrekkelijk kleine som een school te openen, voorbij, en bestaat er weer voor vele jaren geen kans, dat hier een Christelijke school komt.

Maar zijn de f 1500 bijeen, dan kan D. V. 1°. September de enige Christelijke school te Brielle geopend worden.

Terecht werd er door een Christel. blad gevraagd: »Of er in Nederland wel ooit een Christelijke school zou gestaan hebben, zoo Brielle niet in 1572 een deur der hoop had geopend.» En nu heeft Brielle zelf geen Christelijke school. Mocht dan al wie de Christel. school bezocht of den zegen der Christel. scholen geniet, nu iets voor Brielle doen.

Thans is geen Spanjaard, maar het ongeloof de vijand in Brielle. Komt, GEUZEN in Nederland, helpt ons, waar we de stad opeischen voor den Vorst, die uit Juda is.

Voor de ontvangst van giften, blijft zich namens de schoolvereeniging aanbevelen,

J. H. LAATSMAN,

Predikant.

Brielle, 16 Mei '92.

Openingsrede Sociaal Congres.

Zoolang de voorraad strekt, worden door den ondergeteekende de nog voorhanden Exemplaren van de door Dr. A. KUYPER gehouden Openingsrede van het Sociaal Congres (uitgave voor Patrimonium) na ontvangst van Postwissel, franco door het geheele Rijk verzonden als volgt: 25 Exempl. voor f 1.—; 50 Exempl. voor f 1.75; 100 Exempl. voor f 3.25.

Amsterdam.

J. C. VAN WESTERING.

P.S. Op den postwissel slechts te vermelden: Openingsrede.

De Groninger Brandwaarborg-Maatschappij.

Garantie Kapitaal f 100,000, Gestort.

Opgericht bij acte dd. 15 Nov. 1890, van den Notaris J. C. G. POLLONES, te Amsterdam.

Directie: De Naamlooze Vennootschap Assurantie-Maatschappij GRONINGIA.

Goedgekeurd bij Kon. besluit van 19 Sept. 1890, Staatsblad No. 26.

DIRECTEUREN:

M. BROUWER en F. DIJKSTERHUIS te Groningen.

Adviseurs: Mrs. HEEMSKERK en VAN LENNEP, te Amsterdam.

Hoofdkantoor: Boteringestraat, Groningen.

Hoofd-Agent te Amsterdam:

L. VAN DER VIJGH, Kantoor Damrak 93, Bours achter Pilaar I.

Solide Personen komen als Correspondent in aanmerking.

P. VAN EIJK.

FIRMA JOHANNES KRAMER & Co.,

Dam 15-17, Amsterdam.

Kopen en verkopen EFFECTEN, vreemde COUPONS enz. Wisselen Gouden, Zilveren MUNTEN en vreemde Banknoten. Sluiten PROLONGATIE en BELEENINGEN. Nemen gelden a DEPOSITO met rentevergoeding van 1/2 pCt. onder de prolongatiekoers. Bedragen tot en met Duizend Gulden worden op vertoon terugbetaald.

Te Koop gevraagd:

Een exemplaar van »De Standaard»,

zoo mogelijk geheel compleet. Aanbiedingen met opgave van prijs, onder letter S, aan de boekh. H. Beker & Zoon, te Amsterdam.

Naar aanleiding van de a. s. Synode, in het belang der vereeniging, vestigen wij de aandacht op Prof. WIELENGA's Rede:

Doleerende Kerken,

Uitgesproken bij de overdracht van het Rectoraat, 21 December 1886, waarvan nog enkele exempl. van den tweeden druk voorhanden zijn.

A. GEZELLE MEERBURG.

Is verschenen Afl. 1-9 van:

„Oit de Fonteynen des Heils.”

Een dertigtal Leerredenen van

Ds. H. HOEKSTRA,

Bedienaar des Woords te Utrecht, thans te Kollum (Fr.).

De eerste twaalf leerredenen bevatten Feest- en Lijdenstoffen.

Dit werk is compleet in 15 afl. à 20 Cent per afl. De teekening staat steeds open bij ieder boekhandelaar, alsook bij den uitgever A. FISSCHER, Boekh. Elisabethstr. 3, Utrecht.

Verschenen en alom verkrijgbaar:

DE TOEKOMST

onzes Heeren Jezus Christus

en de daarmede in verband staande gebeurtenissen,

DOOR

H. C. VOORHOEVE JZN.

Vijfde vermeerdeerde druk.

160 blz. Prijs 75 Cents.

Gedachten over het

Avondmaal des Heeren,

DOOR

H. C. VOORHOEVE JZN.

Derde druk. — Prijs 15 Cents.

De Persoonlijke Tegenwoordigheid

DES

Heiligen Geestes op aarde

DOOR

H. C. VOORHOEVE JZN.

Derde herziene druk. — Prijs 25 Cents.

Bovenstaanden zijn, tegen toezending van het bedrag in postzegels of postwissel, ook te verkrijgen bij den uitgever:

H. C. VOORHOEVE JZN.

Dunne Bierkade 17, Den Haag.

Vrije Universiteit.

In de zitting van den gemeenteraad van H. Woensdag deelde de voorzitter mede, dat van den Minister van Binnenlandsche Zaken een schrijven was ingekomen, naar aanleiding van het adres van den Gemeenteraad van Amsterdam »dat er bij de regering voorloopig geen voornemen bestond, om een wijziging te brengen in de wet op het hooger onderwijs.»

Dit heeft betrekking op het verzoek van den Gemeenteraad van Amsterdam, dat de Universiteit onthouden mochten worden van de verplichting ook een theologische faculteit te hebben naast de andere faculteiten van wetenschap.

Men was te Amsterdam in het gedrang gekomen. Men gevoelde, dat het toch niet aanging voor den Amsterdamschen gemeenteraad, die uit de meest verschillende elementen is samengesteld, hoogleraren in de godgeleerdheid aan te stellen. Van geloofsvertoeging mag natuurlijk geen sprake zijn. Het is de abstracte kennis, die alleen beoordeeld moet worden en die natuurlijk even goed een jood en een atheïst bezitten kan als een geloovig Christen. Bovendien is het voor het grootste deel der bevolking een ernstig, dat de belasting-penningen gebruikt worden om zulk een onmogelijke theologische faculteit, die niemand voldoende kan, in stand te houden, terwijl bovendien nog vanwege het Synodaal Hervormd kerkgenootschap twee hoogleraren aan haar moeten toegevoegd worden, welke eveneens uit de belasting-penningen moeten worden betaald. Dit laatste echter is niet bij de wet voorge-

schreven; het eerste wel. Ware er nu geen theologische faculteit meer noodig, zoo was althans deze ernstig opgeheven; hoewel ook, wat de andere faculteiten aangaat, onze grieven zonden blijven bestaan. Doch de regering heeft er zich zeer gemakkelijk afgemaakt, zonder te motiveren, zonder de ingebrachte bezwaren te weleggen, antwoordt zij slechts, dat zij de bestaande toestanden wenscht te handhaven. De leeraren der Christelijke kerk moeten dus aan deze overheidshoogescholen opgeleid blijven worden, ofschoon die overheidshoogescholen reeds lang zijn losgemaakt van alle geloof dat de kerk van Christus belijdt. Is dat geen gruwel? Welke waarborg ter wereld biedt dit, dat deze leeraren niet de belijdenis der kerk zullen ondernemen en alzoo het volk geheel en al afbrengen van het geloof, dat hun van de vaders overgeleverd is? En daarvoor moeten nog wel de belasting-penningen van allen worden gebruikt! De schoone viag der »neutralisatie» moet ook deze contrabande dekken. Ik las onlangs een aanhaling van den Franschen schrijver Sarcey, die ook op het openbaar Hooger onderwijs, en met name op het godgeleerd onderwijs, van overheidswegen gegeven, van toepassing is:

»Men moet streng de neutraliteit bij het lager onderwijs handhaven, omdat men daardoor op het geloof zelf werken kan.

Men bestrijdt het wel niet op directe wijze, omdat het karakter der neutraliteit met iedere directen aanval in strijd is. Maar men maakt de menschen er aan gewoon, zich niet meer om het geloof te bekommeren; men leert hen begrijpen, dat men een fatsoenlijk man en een goed burger zijn kan, zonder eenig onderrecht in den godgeleerden godsdienst te hebben ontvangen. En daardoor onttrekt men het zachtjes aan, langzaamterhand aan het geloof.»

Het theologisch onderwijs aan onze Overheidshoogescholen gegeven, heeft ons vaderland een onheil gebracht, dat niet te beschrijven is en alleen bij den Heere bekend is. Des te meer oorzaak hebben wij den Heere te bidden, dat Hij het vrije theologische onderwijs nog moge gebruiken ten zegen voor ons volk, opdat de oude, beproefde waarheid weer klaar aan het licht worde gesteld. Dat geve Hij in zijne ontferming, om Jezus' wille!

W. HOVY.